

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ**

**Кафедра судноводіння та експлуатації технічних систем на водному
транспорті**

Затверджено рішенням
Ради з якості освіти ДІВТ ДУІТ
протокол № 6 від
«28» лютого 2022 р.

**ПРОГРАМА
атестаційного кваліфікаційного екзамену
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»**

Галузь знань:

27 Транспорт

Спеціальність:

271 Морський та внутрішній водний транспорт

Спеціалізація:

271.01 Навігація і управління морськими суднами

Освітньо-професійна програма:

Навігація і управління морськими суднами

Ступень вищої освіти:

Бакалавр

Ізмаїл 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Дунайський інститут водного транспорту

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ Віталій ІВАНЕНКО

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ Валерій ЧЕБАН

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ Валерій ФЕДУНОВ

СХВАЛЕНО:

На засіданні кафедри СВ та ЕТС на ВТ, 20.01.2022, протокол № 7.

РЕКОМЕНДОВАНО:

Вченою радою ДІВТ ДУІТ 20.01.2022, протокол № 2.

СТРОК ДІЇ: один рік

ВВОДИТЬСЯ В ДІЮ: з 01.03.2022

Розробники програми:

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ _____ Віталій ІВАНЕНКО

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ _____ Валерій ЧЕБАН

старший викладач кафедри СВ та ЕТС на ВТ _____ Валерій ФЕДУНОВ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета атестаційного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації полягає в комплексній перевірці знань здобувачів вищої освіти, отриманих ними в результаті вивчення дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою і навчальним планом за спеціальністю **271 Морський та внутрішній водний транспорт** спеціалізацією 271.01 «Навігація і управління морськими суднами» освітньою програмою «Навігація і управління морськими суднами», та оцінці відповідності цих знань вимогам ступеню вищої освіти «бакалавр».

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму атестаційного кваліфікаційного екзамену для здобуття ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю **271 Морський та внутрішній водний транспорт** спеціалізацією 271.01 «Навігація і управління морськими суднами» освітньою програмою «Навігація і управління морськими суднами» укладено на основі питань з наступних дисциплін, що виносяться на екзамен:

«Навігація і лоція», «Управління судном», «Електронавігаційні прилади», «Радіонавігаційні прилади та системи», «Метеорологія та океанографія», «Морехідна астрономія», «Глобальний морський зв'язок для забезпечення безпеки мореплавства, пошуку та рятування», «Комерційна експлуатація судна», «Морське право», «Морехідні якості судна», «МППЗС та використання РЛС та ЗАРП», «Навігаційно-інформаційні картографічні системи», «Правила несення штурманської вахти та управління ресурсами навігаційного містка», «Технологія перевезення вантажів», «Безпека життєдіяльності, основи охорони праці та медичної допомоги».

СТРУКТУРА АТЕСТАЦІЙНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Тестування теоретичних знань (100 тестових завдань).
2. Практичне завдання (навігаційна прокладка).
3. Додаткові питання (за наявності).

Тестові завдання включають наступні питання дисциплін з циклу професійної та загальної підготовки:

НАВІГАЦІЯ І ЛОЦІЯ

1. Географічні координати, різниця широт та довгот: визначення, межі їх вимірювання, найменування.
2. Дійсні напрямки (дійсний курс, дійсний пеленг, курсовий кут): визначення, межі вимірювання, найменування та формульні залежності між ними.
3. Визначення напрямків в морі за магнітним компасом: магнітне схилення на рік плавання, девіація магнітного компасу та його поправка. Перехід від магнітних та компасних (за магнітним компасом) напрямків до дійсних.

4. Визначення напрямків в морі за гіроскопічним курсопоказчиком. Основні способи визначення поправки гірокомпаса. Перехід від гіроскопічних напрямків до дійсних.
5. Одиниці довжини та швидкості, які прийняті в судноводінні. Визначення швидкості ходу судна, поправки та коефіцієнту лага на мірній лінії.
6. Класифікація морських навігаційних карт та вимоги, що ставляться до них. «Підйом» карти.
7. Визначення місця судна навігаційними засобами, підрозділ їх на групи точності.
8. Призначення, утримання і сутність графічного обчислення. Врахування дрейфу, течії та циркуляції судна при графічному обчисленні шляху.
9. Визначення місця судна за допомогою радіолокатора, оцінка точності.
10. Використання лоцій, таблиць припливів, засобів радіонавігаційного забезпечення, повідомлення мореплавцям, радіонавігаційних попереджень та поточної інформації за районами плавання при підготовці до рейсу.
11. Визначення місця судна за допомогою супутникових навігаційних систем, розвиток СНС.
12. Сутність визначення місця судна за візуальними пеленгами на (три, два, один) берегові орієнтири. Підбір орієнтирів. Практичне виконання способу.
13. Визначення місця судна за допомогою радіотехнічних засобів.
14. Суднова колекція карт, керівництв та посібників для плавання: її призначення, комплектування, зберігання, облік, використання, передача на списування.
15. Методика обчислення елементів припливу в основних та додаткових пунктах за таблицями припливів. Розрахунок можливого часу стоянки судна біля причалу.
16. Підбір карт, керівництв та навігаційних посібників на перехід судна. Правила виконання коректури карт та посібників для плавання на судні. Коректурні документи.
17. Загальна характеристика оптимального (найвигіднішого) шляху судна (локсодромія, ортодромія, кліматичний шлях, за проводкою БГМЦ).
18. Використання плавучого навігаційного огорожування для окремих вузькостей та каналів для забезпечення небезпечного плавання.
19. Вимоги, які пред'явлені ІМО та МАМС до точності судноводіння. Періодичність визначення місця судна та її розрахунок.
20. Навігаційне визначення постановки судна на якір. Вибір місця стоянки. Контроль за місцеположенням судна.
21. Визначення місця судна при особливих умовах (шхерах, каналах, вузькостях річок, мілководних ділянках).
22. Визначення поправок МК та ГК.

МОРЕХІДНА АСТРОНОМІЯ

1. Визначення місця судна астрономічними засобами.
2. Практичне використання способу визначення широти місця судна за висотою Полярної зірки та меридіональної висоти Сонця.

3. Відшукання імовірного місця судна у фігурі (трикутника), яке отримано при визначенні місця судна за висотами трьох світил. Випадок невизначення.
4. Зірковий глобус та основні задачі, які виконуються за його допомогою.
5. Послідовність дій при визначенні місця судна за висотами двох світил.
6. Навігаційний секстан: виконання вивірок та визначення його поправки.
7. Освітленість морського горизонту. Розрахунок часу сходу (заходу) Сонця (Місяця) та тривалості навігаційних сутінок на переході судна морем.
8. Морський астрономічний щорічник та основні задачі, які вирішуються за його допомогою.
9. Організація переводу судових годинників при перетинанні демаркаційної лінії часу та зміні часових поясів при плаванні судна зі сходу на захід та в зворотному напрямку.
10. Місцевий (меридіальний), Всесвітній (гринвічський) поясний, зимовий, літний та судовий час; зв'язок між ними.
11. Загальна характеристика видимого руху світила. Умови сходу (заходу) світила та проходження його через зеніт спостерігача та їх основні елементи.
12. Сферичні координати світила, висота, схилення, азимут, часовий кут, пряме сходження, їх визначення та загальна характеристика.
13. Способи та методика визначення поправки хронометра та його добовий хід. Визначення поправки робочих годинників по звіренню з хронометром.

МЕТЕОРОЛОГІЯ ТА ОКЕАНОГРАФІЯ

1. Метеорологічні елементи: їх стисла характеристика та вплив на діяльність суден.
2. Основні гідрометеорологічні прилади та правила їх використання.
3. Морські течії: їх класифікація, визначення напрямлення та швидкості урахування при переході судна через райони їх дій.
4. Прийом гідрометеорологічної інформації від гідрометеорологічних станцій. Аналіз інформації, яку отримано від судових метеорологічних приладів.
5. Загальна характеристика ґрунтів дна океанів та морів: їх класифікація.
6. Прийом гідрометеорологічної інформації від гідрометеорологічних станцій. Аналіз інформації, яку отримано від судових метеорологічних приладів.
7. Організація гідрометеорологічних спостережень на судні. Основні правила спостережень.
8. Загальна характеристика тропічних циклонів: ознаки їх наближення та правила розходження з ними.
9. Загальна характеристика антициклонів та погодних умов в них.
10. Загальна характеристика циклонів та погодних умов в них.
11. Використання факсимільних карт для вибору безпечного шляху.

МПЗС, ВИКОРИСТАННЯ РЛС ТА ЗАРП

1. Правила розходження суден. МПЗС-72 (Правило 14-17).
2. Особливості плавання суден за системами розподілу руху. Основні елементи СРРС. Вимоги до суден, які використовують СРР. МПЗС-72 (Правило 10).

3. Забезпечення безпеки плавання судна в обмежених водах. Обов'язки судноводія при плаванні в обмежених водах. МППЗС-72 (Правило 9).
4. Правила відповідності, спостереження і використання УКХ радіозв'язку. Використання цих правил в судноводінні. МППЗС-72 (Правило 5).
5. Радіолокаційна станція. РЛ прокладка та концепція відносного руху.
6. Забезпечення безпечної швидкості при плаваннях. МППЗС-72 (Правило 6).
7. Дія для попередження зіткнення. МППЗС-72 (Правило 8).
8. Безпечна швидкість. МППЗС - 72 (Правило 6).
9. Взаємні обов'язки суден. МППЗС-72 (Правило 18).
10. Плавання суден в умовах обмеженої видимості. МППЗС-72 (Правило 19).

ЕЛЕКТРОНАВІГАЦІЙНИ ПРИЛАДИ. РАДІОНАВІГАЦІЙНІ ПРИЛАДИ ТА СИСТЕМИ

1. Загальна характеристика суднових РЛС. Способи впізнання орієнтирів та визначення місця судна за допомогою радіолокатора. Оцінка точності місця.
2. Гірокомпаси: типи, принцип роботи, устрій.
3. Магнітні компаси: типи, принцип роботи, устрій.
4. Визначення поправок технічних засобів судноводіння.
5. Супутникова навігаційна система "НАВСТАР" і прийомоіндикатор «GPS». Призначення, основні технічні похибки, порядок використання при визначенні місця судна.
6. Радіолокаційна станція. Призначення, основні технічні похибки.
7. Авторульовий. Призначення, основні технічні похибки, порядок експлуатації авторульового на судні.
8. Навігаційний ехолот. Призначення, основні технічні похибки, порядок використання.
9. Лаги. Призначення, основні технічні похибки, порядок використання при плаванні судна.

ГЛОБАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ ЗВ'ЯЗОК ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ МОРЕПЛАВСТВА, ПОШУКУ ТА РЯТУВАННЯ

1. Склад обладнання GMDSS в залежності від району плавання.
2. Технічне обслуговування та ремонт радіобладнання в GMDSS.
3. Система INMARSAT- C.
4. Система НАВТЕКС.
5. Система КОСПАС-САРСАТ.
6. Координація пошуково-рятувальною операцією. Керівництво IAMSAR.
7. Обов'язки вахтового оператора в GMDSS.

КОМЕРЦІЙНА ЕКСПЛУАТАЦІЯ СУДЕН. МОРСЬКЕ ПРАВО

1. Розрахунки за стояночним часом у портах. Умова рейсового чартеру про норми навантаження / розвантаження.
2. Класифікація аварійності: корабельна аварія, аварійний випадок. Основна причина зіткнення суден, навалів, посадка на мілину та дотикання ґрунту.
3. Портові збори та послуги.

4. Типові проформи рейсового чартеру, їх призначення. Проформи, які найчастіше використовують вітчизняні судновласники.
5. Види договорів морських перевезень.
6. Вантажні документи, порядок їх оформлення.
7. Зміст комерційної роботи на водному транспорті. Роль судової адміністрації та екіпажу судна в організації роботи.
8. Сталійний та стояночний час. Порядок їх розрахунків.
9. Зміст комерційної роботи на водному транспорті. Роль судової адміністрації та екіпажу судна в організації роботи.
10. Роль та функції судового агента.
11. Агентування суден у портах, роль капітана судна. Дисбурсментський рахунок, порядок його укладання та підпису.
12. Суднові збори та плати за послуги в іноземних портах.

НАВІГАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНІ КАРТОГРАФІЧНІ СИСТЕМИ

1. Функціональні можливості ECDIS: зчислення, обсервація, прокладка шляху.
2. Функціональні можливості ECDIS: контроль проходження маршруту, навігаційна безпека.
3. Функціональні можливості ECDIS: підтримка баз даних на рівні сучасності.

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

1. Правила технічної експлуатації та техніка безпеки при роботах із рятівними улаштуваннями.
2. Колективні рятівні засоби. Конструктивні особливості. Правила використання.
3. Індивідуальні рятівні засоби та вимоги до них. Правила використання.
4. Постанова суден на якір. Правила технічної експлуатації та техніка безпеки при роботах з якірним обладнанням.
5. Правила технічної експлуатації та техніка безпеки при роботах зі швартовим обладнанням.

ПРАКТИКА НЕСЕННЯ ШТУРМАНСЬКОЇ ВАХТИ, УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ НАВІГАЦІЙНОГО МІСТКА

1. Організація та принципи несення вахти.
2. Організація і несення навігаційної вахти. Склад ходової навігаційної вахти, посилення навігаційної вахти.
3. Прийом і здача навігаційної вахти.
4. Дії вахтового помічника капітана в різних ситуаціях, пов'язаних з безпекою судна.
5. Організація і несення навігаційної вахти при стоянці на якорі.
6. Організація і несення вахти в порту. Прийом і здача вахти.
7. Управління судном у штормових умовах. Дія вахтового помічника при погіршенні погоди.

8. Дія вахтового помічника капітана та екіпажу при посадці на міліну. Вогні і знаки суден на міліні.
9. МКУБ. Ціль, поняття, документація.
10. Дії вахтового помічника капітана та екіпажу при залишенні судна та при перебуванні на колективних рятувних засобах.
11. Дії вахтового помічника капітана при плаванні в прибережних водах і системах розподілу руху.

УПРАВЛІННЯ СУДНОМ

1. Загальна характеристика хвилювання моря та його вплив на морехідні характеристики судна.
2. Правила визначення напрямлення та швидкості істинного вітру на ходу судна та при його стоянці.
3. Вплив вітру та течії на управління судном.
4. Визначення залежності заглиблення судна від швидкості при плаванні на міліні.
5. Маневрування судна при постановці на якір.
6. Вплив міліни на параметри циркуляції та інерційні характеристики судна.
7. Циркуляція судна, елементи циркуляції.
8. Вплив гвинтів на керування суден.
9. Вплив стерна на керування судном. Правила технічної експлуатації рульового обладнання.
10. Основні маневрові характеристики судна. Фактори, які мають вплив на них.
11. Льодова проводка суден. Підготовка та проведення самостійного плавання судна у льоду.

ТЕХНОЛОГІЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ

1. Технологія навантаження і перевезення зернових вантажів.
2. Технологія навантаження і перевезення накатної техніки.
3. Технологія навантаження і перевезення насипних вантажів.
4. Технологія навантаження і перевезення контейнерів.
5. Технологія навантаження і перевезення небезпечних вантажів.

МОРЕХІДНІ ЯКОСТІ СУДНА

1. Вантажний план: загальні вимоги, види вантажних планів.
2. Параметри остійності судна.
3. Складання діаграм статичної остійності.
4. Контроль та регулювання остійності судна протягом рейсу.
5. Метацентричні формули остійності.
6. Види вантажів. Методи визначення кількості вантажу.
7. Загальні види контролю за вантажними операціями.
8. Правила складання вантажного плану судна.

СТАНДАРТИ МІЖНАРОДНОЇ МОРСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

1. Уміння, зазначені в стандартах компетентності Частини А ПДНВ.

2. Чинники, що створюють небезпеку для людей, майна та навколишнього середовища згідно вимог Конвенції ПДНВ-78.
3. «Особливі райони» відповідно Додатку I до Конвенції МАРПОЛ 73/78.
4. Чи дозволяється скидання забруднених нафтою сумішей з машинних приміщень всіх суден (в т.ч. нафтотанкерів) відповідно вимог Додатку I до МАРПОЛ?
5. Заповнення Журналу нафтових операцій.
6. Судновий план надзвичайних заходів по боротьбі із забрудненням нафтою (SOPEP).
7. «Особливі райони» відповідно Додатку II до Конвенції МАРПОЛ 73/78.
8. Стандарти скидання залишків шкідливих речовин (промивних вод) відповідно Додатку II.
9. Основний принцип додатку III до МАРПОЛ 73/78.
10. «Особливі райони» відповідно Додатку III до Конвенції МАРПОЛ 73/78.
11. «Особливі райони» відповідно Додатку V до Конвенції МАРПОЛ 73/78.
12. Умови скидання подрібнених харчових відходів відповідно Додатку V до МАРПОЛ.
13. Документи на борту судна згідно вимог Додатку V до МАРПОЛ?
14. Зони світового океану, встановлені Додатком VI до МАРПОЛ як «спеціальні контрольні зони» щодо емісії з суден.
15. Вміст сірки в паливі в зонах контролю емісії з суден.
16. Основні вимоги Додатку до Конвенції SOLAS-74.
17. Вимоги Конвенції SOLAS-74 щодо рятувальних засобів та обладнання.
18. Навчання по залишенню судна та боротьбі з пожежею.
19. Максимальне значення кута крену і дифференту, що забезпечує роботу аварійних джерел електроенергії.
20. Максимальне значення крену судна, при якому повинні працювати головні та допоміжні механізми.
21. Забезпечення на вантажних судах аварійного освітлення місць збору і посадки людей в рятувальні засоби.
22. Мінімальні вимоги щодо праці моряків на борту.
23. Максимальна тривалість робочого часу моряків відповідно до Конвенції MLC-2006.
24. Мінімальна тривалість часу відпочинку відповідно до Конвенції MLC-2006.
25. Наявність окремих приміщень для суднового лазарету згідно Конвенції MLC-2006.
26. Розгляд скарги моряків відповідно Конвенції MLC-2006.
27. Умови дійсності свідоцтва про відповідність судна трудовим нормам у морському судноплаванні.

Критерії оцінювання атестаційного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації

Атестаційна робота налічує:

- 100 завдань з вибором однієї правильної відповіді;
- задача відкритої форми з розгорнутою відповіддю;

– додаткові питання (за необхідністю).

Завдання з вибором однієї правильної відповіді (тестові завдання) мають декілька варіантів відповіді, з яких лише один є правильним. Завдання вважають виконаним, якщо здобувач вищої освіти вибрав і позначив відповідь у відповідному бланку.

Схема нарахування балів за тестові завдання:

- 1 бал, якщо вказано правильну відповідь;
- 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або вказано більше однієї відповіді, або відповіді на завдання не надано.

На виконання атестаційної роботи відведено 180 хвилин (90 хвилин на тестові завдання, 90 хвилин на виконання навігаційної прокладки).

Максимальна кількість балів, яку можна набрати, правильно виконавши **всі** тестові завдання – **100**.

Підсумки складання тестових завдань

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	добре
67-74	D	задовільно
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно

Критерії оцінювання виконання задачі відкритої форми з розгорнутою відповіддю:

Зміст оцінювання	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
Отримано правильну відповідь. Обґрунтовано всі ключові моменти розв'язування.	90-100	A	відмінно
Наведено логічну правильну послідовність розв'язування. Деякі з ключових моментів розв'язування обґрунтовано недостатньо / Можливі описки в обчисленнях або перетвореннях, що не впливають на правильність відповіді / Отримана відповідь може бути неповною.	82-89	B	добре
Наведено логічну правильну послідовність розв'язування. Деякі з ключових моментів обґрунтовано недостатньо. Можливі 1–2 помилки або описки в обчисленнях або перетвореннях, що незначною мірою впливають на правильність подальшого розв'язування. Отримана відповідь може бути неправильною або неповною (розв'язано правильно лише частину завдання).	75-81	C	добре
У правильній послідовності розв'язування пропущено деякі етапи. Ключові моменти розв'язування не обґрунтовано. Можливі помилки в обчисленнях або перетвореннях, що впливають на подальше розв'язування. Отримана відповідь може бути неповною або неправильною.	67-74	D	задовільно
У послідовності розв'язування є лише деякі етапи розв'язування. Ключові моменти розв'язування не обґрунтовано. Отримана відповідь неправильна або завдання розв'язано не повністю.	60-66	E	задовільно
Здобувач вищої освіти не приступив до розв'язання завдання, або його записи не відповідають зазначеним вище критеріям.	35-59	FX	незадовільно

Загальна оцінка за атестаційний кваліфікаційний екзамен вираховується шляхом обчислення середньої арифметичної оцінки з балів, отриманих за складання тестових завдань, та балів, набраних за виконання навігаційної прокладки.

Правильні відповіді здобувачів вищої освіти на додаткові питання членів атестаційного кваліфікаційного екзамену надають можливість отримати від 5 до 10 додаткових балів.

**Рекомендована література для підготовки до атестаційного
кваліфікаційного екзамену:**

1. Алексішин В. Г. Козырь А. Н. Рекомендации по корректуре карт і пособий. Одесса: ОГМА, 2001. 36 с.
2. Алексішин В.Г. Обеспечение навигационной безопасности плавания: Учебное пособие. В.Г. Алексішин, Л.А. Козырь, С.В. Симоненко. Одесса: Феникс, 2009. 518 с.
1. Алексішин В.Г. Практическое судоходство. Одесса: Феникс, 2005.
2. Аміров А.І., Леонов В.Є. Конспект лекцій з дисципліни «Правила ведення суднової документації». Херсон: ХДМА, 2012. 57 с.
3. Антонов В. С.. Метеорологічні прилади, методи спостережень, вимірювань та їх обробка: Навч. посібник / В. С. Антонов, С. В. Веренич, В. В. Кравченко та ін.; М-во освіти і науки України, Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Рута, 2004. 108 с.
4. Антонов В.С. Короткий курс загальної метеорології: навч. посіб. / В. С. Антонов; М-во освіти і науки України, Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: Рута, 2004. 335 с.
5. Вагущенко Л. Л. Интегрированные системы ходового мостика. Одесса: Латстар, 2003. 169 с.
6. Вагущенко Л. Л., Кошевой А. А. Автоматизовані комплекси судноводіння. Підручник для морських академій. Київ: Видавництво "КВІЦ", 2007. 292 с.
7. Вагущенко Л.Л. Судовые навигационно-информационные системы. Одесса, Латстар, 2004. 302 с.
8. Вагущенко Л.Л., Цымбал Н.Н. Системы автоматического управления движением судна. 3-е изд., перераб. и доп. Одесса: Феникс, 2007. 328 с.
9. Варбанец Т.В. Метеорология. Учебное пособие. Одесса: «Феникс», 2008. 232 с.
10. Васьков Ю.Ю., Цымбал Н.Н. Портовые формальности в Украине: оформление прихода, отхода и стоянки морских судов. Одесса: Латстар, 2002. 99 с.
11. Вільковський Є.К., Кедьман І.І., Бакуліч О.О. Вантажознавство (вантажі, правила преревезень, рухомий склад). 2-е вид., перероблене і доповнене. Львів: „Інтелект-Захід”, 2007. 496 с.
12. Глобальная морская система связи для безопасности мореплавания : учебное пособие. Киев: КГАВТ, 2000. 186 с.
13. Дмитриев В.И., Леонов В.Е., Химич Б.Г., Ходаковский В.Ф., Куликова Л.Б. Обеспечение безопасности плавания судов и предотвращение загрязнения окружающей среды. Под ред. В.И. Дмитриева, В.Е. Леонова. Херсон: ХГМА, 2012. 397 с.
14. Донцов С.В. Использование радиолокационной информации для предупреждения столкновений судов в условиях ограниченной видимости. Учебное пособие. ОНМА. 2014. 68 с.
15. Донцов С.В. Основы теории гироскопа. Одесса, 2014. 54 с.
16. Желібо Є.П., Заваруха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник/ ред. Є.П. Желібо. К.: Каравела, 2013. 328 с.

17. Заблоцький Ф. Д.; ГНСС-метеорологія: навч. посіб. [для студ. спец. «Косм. моніторинг Землі»] / Ф. Д. Заблоцький; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів. політехніка», [Прогр. «Темпус» Європ. Союзу]. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2013. 93 с.
18. Іванов І.І. Законодавчі та нормативно-правові засади охорони праці: Навч. посіб./ І.І.Іванов, М.В. Сухарева, А.Г. Мєшкова, О.С. Соболевська. Дніпро: НМетАУ, 2019. 61с.
19. Іванов І.І. Повітряне середовище робочих приміщень: навчальний посібник/І.І. Іванов, С.А. Карпенко, Л.П. Грес, О.О. Єрьомін. Дніпро: Видавництво «Свідлер А.Л.», 2016. 572 с.
20. Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях. Ч. І, ІІ: Навчальний посібник. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2004. 82 с.
21. Кісельов В.П. Метеорологія та океанографія для судноводіїв. Одеса: ЛАТСТАР, 2001, 290 с.
22. Кодекс торгового мореплавания Украины.
23. Козирев В. К. Вантажоведення: Підручник. Вид. 2-е, випр. і доп. О.: Фенікс; М.: Рконсульт, 2005. 360 с.
24. Колегаєв М.А., Іванов Б.Н., Басанець Н.Г. Безпека життєдіяльності та виживання на морі. Одеса: КП Одеська міська. друкарня, 2007. 354 с.
25. Колегаєв М.О., Парменова М.А., Ніколаєва Г.В. та ін. Безпека та охорона на морі. За редакцією професора М.О. Колегаєва. Одеса: Фенікс, 2020. 832 с.
26. Коскіна Ю.О. Фрахтування: конспект лекцій. Одеса : Вид-во ОНМУ, 2019. 48 с.
27. Кудрявцев В. Г., Давыдов В. С. Мореходная астрономия. Уч. пособие. Киев: Лира, 2019. 380 с.
28. Леонов В.Є. Конспект лекцій з дисципліни «Проблеми безпеки судноводіння та охорона навколишнього середовища». Херсон: ХДМА, 2012. 75 с.
29. Лукін Є.В., Карандашев В.І. Безпека життєдіяльності. Ч. ІІІ: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, НМетАУ, 2015. 61 с.
30. Лысый А.А. Основы судовождения и управления судном: методическое пособие. Мариуполь: АМИ ОНМА, 2014. 43 с.
31. Лысый А.А. Практика применения навигационных изданий для планирования перехода судна: учебное пособие. Мариуполь: АМИ ОНМА, 2014. 71 с.
32. Мальцев А.С. Маневрирование судов при расхождении. Одесса: ОМТЦ, 2002. 208 с.
33. Международная конвенция об охране человеческой жизни на море 1974 г. с изменениями и дополнениями (Конвенция СОЛАС-74), Международная морская организация. Лондон, 2008. 398 с.
34. Международная конвенция по подготовке, дипломированию моряков и несению вахты (ПДНВ-78.95.2010). Одесса: ЦПАП ОГМА, 2011. 278 с.
35. Международные правила предупреждения столкновения судов в море 1972 г. (МППЗС-72) №9018Р. Одесса: Феникс, 2018. 95 с.
36. Международный Кодекс по управлению безопасной эксплуатацией судов и предотвращению загрязнения (МКУБ-93). – ИМО, Лондон: ИМО, 1995. 27 с.

37. Михайлов В.С., Кудрявцев В.Г. Навигация и лоция. Учебное пособие. Киев: Аристей, 2006. 832 с.
38. Михайлов В.С., Кудрявцев В.Г. Обеспечение навигационной безопасности. Учебное пособие. Киев: Аристей, 2006. 380 с.
39. Михайлов В.С., Кудрявцев В.Г., Давыдов В.С. Практическая мореходная астрономия. Уч. пособие. испр. и доп. Киев: Компас, 2010. 432 с.
40. Норкіна О.М. Конспект лекцій з дисципліни «Морські перевезення». Херсон, 2015. 96 с.
41. Позолотин Л.А., Торский В.Г. Обязанности палубного офицера по безопасности судна. Одесса: Астропринт, 2009. 160 с.
42. Полікарпов І. С., Шумський О. В. Товарна інформація: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 616 с.
43. Правила морской перевозки опасных грузов (Правила МОПОГ). РД 31.15.01 М.: В/О «Мортехинформреклама». Том I. 1990. 664 с. Том II. 1990. 912 с.
44. Практика несення штурманської вахти укл. А.О. Лисий: методичний посібник. Маріуполь: АМІ ОНМА, 2013. 14 с.
45. Рекомендации по организации штурманской службы на морских судах Украины (РШСУ-98). Одесса: Юж. НИИМФ, 1990. 111 с.
46. Рекомендації по організації штурманської служби на морських судах України. РШСУ 98. Одесса, ЮжНИИМФ, 1998. 59 с.
47. Савчук В.Д. Технология перевозки грузов: учебник для курсантов и студентов морских вузов. Одесса: ОНМА, 2006. 343 с.
48. Северин В. В. Практика несения штурманской вахты: метод. указания для выполнения лаб. Работ. В.В. Северин и др. Одесса: ОНМА, 2012. 79 с.
49. Серіков Я. О. Основи охорони праці: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2007. 227 с.
50. Сизов В.Г. Теория корабля: Учебн. пособ./ Одесская национальная морская академия. Одесса: ФЕНИКС, 2003. 284 с.
51. Синяев В.А. Мореходная астрономия. Одесса: Система Сервис, 2004. 152 с.
52. Сокол І. В. Морехідна астрономія у задачах: методичні рекомендації до розв'язування задач з морехідної астрономії. І. В. Сокол. Херсон: Олді плюс, 2011. 121 с.
53. Справочник судоводителя по навигационной безопасности мореплавания (В.Т. Кондрашихин, Б.В. Бердинских и др.). Одесса: Маяк, 1990. 168 с.
54. Стадниченко С.М. Организация вахт – залог безопасности (Watch arrangement): Учебное пособие. С.М. Стадниченко. Одесса: Астропринт, 2006. 118 с.
55. Тимощук О.М. Конспект лекцій з дисципліни «Експлуатація та інфраструктура водного транспорту». Київ: ДУІТ, 2020. 65 с.
56. Тихонін В. І. Вантажознавство. Методичні вказівки, інструкції й завдання до лабораторних та практичних занять. ОНМУ, Одеса, 2008. 83 с.
57. Топалов В.П., Торский В.Г, Позолотин Л.А. Организация и нормативное обеспечение охраны судна. Одесса: Астропринт, 2009. 214 с.
58. Шагин В.К., Гусев В.И., Кратко В.М. Пособие судового оператора ГМССБ. Измаил, 2007. 112 с.

59. Шишкин А.В., Купровский В.И., Кошевой В.М. Глобальная морская связь при бедствии и для обеспечения безопасности мореплавания. Одесса: ОНМА, 2007. 317 с.